

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
регистрационен индекс	Дата
ВСС. 6009/20	08-02-2022

ДО
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ГР.СОФИЯ

ОТГОВОРИ

на АДРИАНА ГЕОРГИЕВА ДОБРЕВА

кандидат за заемане на длъжността

„Административен ръководител - Председател” на Районен съд – Козлодуй

Относно: въпроси на Директор на Български институт за правни инициативи г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер

**УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВСС,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЯУРОВА-ВЕГЕРТСЕДЕР,**

На зададените ми въпроси, давам следните отговори:

Въпрос №1. Към момента решението за реорганизация на съдебната карта е в институционален застой. Как смятате, че трябва да продължат дебатите по този въпрос?

Ниската ефективност на съдебната система поставя необходимост от промени в съдебната карта. Смятам за безспорно, че е изключително важно системата на съдилищата да бъде структурирана по начин, които отговаря на променящите си в страната демографски, социални и икономически условия. Съдебната карта е основата за подобряване на цялостната ефективност на съда

и същевременно следва да гарантира достъп на гражданите до правосъдие. В този смисъл дебатите по реорганизацията на съдебната карта трябва да продължат, но от следващия ВСС и съвместно със съдиите, адвокатурата, нотариусите, ЧСИ и представители на местната власт.

Намирам, че изключително важно е освен целите да бъдат избрани подходящите критерии, на база на които ще се извърши реорганизация на съдебната карта. Най-важният критерий считам, че е ефективността на съда определена на база отчитане на действителната натовареност. Другите критерии следва да бъдат свързани с оценка на социалното и икономическо развитие на отделните региони – с необходимостта от правни услуги и достъпа до правосъдие, и с разходите за предоставяне на правни услуги.

Смятам, че реорганизацията на съдебната карта трябва да включва всички съдилища, вкл. административните и военните.

Смятам и, че следва да се запази съществуващата в процесуалното законодателство уредба районните съдилища да са основен първоинстанционен съд по граждански и наказателни дела, тъй като тяхната дейност стои най-близо до гражданите.

Не на последно място по важност намирам, че условие за успешното реализиране на промени в съдебната карта е въвеждането на електронно правосъдие и наличието на добре работещи единна информационна система и единен портал за електронно правосъдие с оглед осъществяване на процесуални действия от разстояние, каквато възможност към настоящия момент не е осигурена.

Въпрос № 2. В контекста на горния въпрос какво мислите, ако сте запозната, с концепцията за общностния съд - съд, който се насочва към решаване на проблеми на общността в по - широк обем от класическото правораздаване?

За съществуването и идеята за общностен съд разбрах от колеги по повод презентацията на проведената на 17.04.2018г. в гр.Луковит кръгла маса на тема „Съдът близо до хората“ организирана от Районен съд - Луковит съвместно с фондация „Български институт за правни инициативи“, чийто специален гост е бил съдията от Върховния съд на щата Ню Йорк, САЩ, г-н Алекс Калабрезе. Той е основател на първия общностен съдебен център в Съединените

американски щати, чиято цел е да установи и да се занимае с причините, поради които едно или друго обществено отношение се е изострило до степен, че да не може да бъде решено без съда, а целта е да се изследват и предотвратяват предпоставките за конфликти и спорове.

Считам, че този подход за решаване на проблеми наред с медиацията и възстановителното правосъдие са бъдещето и следва да бъдат сериозен обект на внимание от страна на националните власти.

Въпрос № 3. Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати с оглед на правилата за тях, разписани в него?

В Кодекса за етично поведение на българските магистрати (КЕПБМ) се посочва, че той е приложим към всички съдии, прокурори и следователи, т.е. независимо от мястото им в йерархията, локалния признак и делата/преписките/, които са предмет на тяхната юридическа дейност. Кодекса за етично поведение на българските магистрати е приет с решение на ВСС и формулира действащите морални норми в обществото относно правоотношенията, касаещи българските съдии, прокурори, следователи, членове на ВСС и инспектори в Инспектората към ВСС при изпълнението на професионалната им дейност и в личния им живот. Съдържанието на отделните норми е израз на фактически установените общоприети правила за поведение, гарантиращи защита на онези ценности, които на дадения етап от развитие обществото е приело за значими. В този смисъл намирам, че не се налага административните ръководители да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

Въпрос № 4. Каква е ефективността на етичните комисии по места в органите на съдебната власт според Вас?

В Районен съд - Козлодуй предвид числеността на съдиите, никога не е имало етична комисия, поради което и доколкото не съм запозната с работата на такава комисия, не мога да отговора на въпроса.

Въпрос № 5. Как административният ръководител може да бъде полезен на съдията-наставник?

Основните положения уреждащи статута и работата на съдиите-наставници и прокурорите и следователите-наставници са в Закона за съдебната власт (ЗСВ). В чл. 242 е казано, че административният ръководител на съответния съд, прокуратура и следствие определя със заповед наставник на съответния младши магистрат. Посочено е, че наставникът наблюдава и подпомага професионалното развитие на новоназначения магистрат. Наставник се определя не само на младшите съдии, прокурори и следователи, но и на тези, които влизат в системата чрез първоначално назначение.

Намирам, че взаимоотношенията между съдията-наставник и административния ръководител на съответния съд не трябва да се изчерпват само с издаването на заповед за определяне на съдията-наставник, а е необходимо да продължат и по време на осъществяването на наставничеството. Имам предвид, че не става въпрос за наблюдение или контрол от страна на административния ръководител, а по-скоро за проявяване на интерес за това как се развива младшия/първоначално назначен съдия, дали той/тя и наставникът изпитват някакви трудности, дали наставникът има нужда от нещо, което би могло да улесни работата му. Възможно е това дори да включва и намаляване на натовареността на съдията-наставник, защото той/тя осъществява тази допълнителна дейност в рамките на останалите си задължения, а не извън тях.

В този контекст е възможно да се обмисли провеждането на съвместни обучения между съдиите-наставници и административни ръководители, за да може двете групи да са по-добре запознати със задълженията и нуждите си.

Въпрос № 6. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) е разработена в изпълнение на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на единна информационна система на съдилищата“. Тя е част (една от системите наред с ЕПЕП включващи множество модули) от идеята за реализиране на т. нар. електронно правосъдие,

което следва да се въведе в съдебната ни система и чрез което ще бъде възможно органите на съдебната власт да извършват удостоверителни изявления, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма - чл. 360а ЗСВ, а участниците в производствата да заявяват искания, да извършват процесуални действия и да получават съобщения в същата форма - чл. 360в, ал. 2 ЗСВ.

ЕИСС се въведе по добре познатата ни командно-административна система и чрез финален спринт, вместо чрез метода на убеждението, внимателно и постепенно и без да бъде проведено достатъчно и навременно обучение.

ЕИСС е средството, чрез което съдилищата изпълняват задълженията си по чл. 360а, чл. 360ж и чл. 360з ЗСВ за образуване на електронни дела и за извършване на процесуални действия и актове в електронна форма, а не е обикновена деловодна система. Чрез ЕИСС трябва да се извършват всички процесуални действия по електронното дело в единствената им оригинална електронна форма, а не да се въвежда информация за вече извършени такива процесуални действия по хартиените дела – каквато функция в момента изпълняват обикновените деловодни системи. По тази причина ЕИСС по замисъл е проектирана да бъде системата, чрез която делата ще се дигитализират след 1.01.2021 г. и ще бъдат управлявани електронните дела, поради което и съобразно изискванията на чл. 360а ЗСВ всички извършвани чрез нея процесуални действия и съдебни актове следва да се извършват само в електронна форма, изискваща и подписване с електронни подписи. Това е заложено в техническите алгоритми на работа с ЕИСС, без спазването на които не е възможно извършването на последваща електронна операция по обработка на делото в системата. Същевременно, системата е уеб базирана и интегрира всички работни процеси по управлението на делата, които до момента се извършват чрез отделни информационни системи /напр. ЦСРД, СИНС, деловодните системи и т.н./ и/или се извършват само в хартиена форма. Това обективно обуславя и значително по-усложнения начин на работа с ЕИСС в сравнение с досегашните деловодни системи, тъй като разликата е концептуална.

Понастоящем обаче продължаваме да образуваме дела на хартиен носител, чието управление само се подпомага от сложната информационна система. С решението си ВСС на практика постанови, че за тези хартиени дела ЕИСС ще играе ролята на централизирана деловодна система, заменяйки

досегашните, което не е нейното предназначение. По този начин работата на съдиите и съдебната администрация по обработката на едно дело нарасна двойно, тъй като към досегашната им „хартиена“ работа по делото се добави и нова по дублиране на абсолютно всички /дори и най-дребните/ действия електронно в ЕИСС според алгоритмите на системата, вкл. и да подписваме електронно, което досегашните деловодни системи не изискваха. Така вместо да облекчи работата ни, ЕИСС значително я усложни. Освен това както посочих по-горе ЕИСС значително се отличава с по-голямата сложност и с множество отстраними недосаъци, като отделни процеси не са съобразени с процесуалните правила и съда е зависим в работата си от технологични изисквания на системата.

Независимо от това, замяната на хартиените дела с електронни е част от световната тенденция за преминаване към безхартиен документооборот в почти всяка човешка дейност – публична или частна. Процесът към това не е лесен, а преходът е продължителен. С особена сила това важи за консервативна система като съдебната предвид традициите, наслоенията от миналото и манталитетните особености. Прогресът обаче не може да бъде спрян и промяната рано или късно ще се случи. От нас зависи това да стане по интелигентен и балансиран начин, за да не остане електронното правосъдие само мираж на далечния съдебен хоризонт.

Въпрос № 7. СК на ВСС прие Концепция за въвеждане на задължителна медиация по някои видове дела. Смятате ли, че подобно предложение би спомогнало за утвърждаването на медиацията като алтернативен способ за разрешаване на спорове?

Медиацията е един от алтернативните способи за разрешаване на спорове, насочени към подобряване достъпа до правосъдие. Тя е доброволна и неформална процедура за извънсъдебно разрешаване на спорове. Медиацията събира страните по спора с неутрална трета страна – медиатор, който изслушва и двете страни и им помага да постигнат взаимно приемливо разрешение. Медиацията позволява на страните, замесени в спора, да вземат активно участие в разрешаването на проблема си. В много случаи медиацията се оказва по-подходящият начин за разрешаването на конфликти, тъй като води до доброволно съблюдаване на правото, което намира своето обяснение в психиката на човека.

Социалната ценност на медиацията е в това, че утвърждава присъщата на човека черта сам да разрешава своите проблеми, а не да очаква да му бъде наложено решение от трето лице, каквото винаги ще бъде съдията.

Тъй като този институт до сега не намира широко приложение при решаване на спорове намирам, че въвеждането на задължителна медиация по някои спорове ще утвърди културата на споразумението като начин за решаване на спорове и ще преодолее основната пречка пред по-масовото използване на този извънсъдебен способ за решаване на спорове - липсата на желание и доверие на страните.

Въпрос № 8. Смятате ли, че критериите за определяне възнагражденията на всички магистрати трябва да са описани в закона по подобие на чл. 218, ал. 1 от ЗСВ? Ако бъдете избран за административен ръководител по какъв начин ще определяте допълнителните възнаграждения?

ВСС определя възнагражденията на магистратите съгласно Закона за съдебната власт. Чл. 30, ал. 2, т. 10 от закона определя, че пленумът на Висшият съдебен съвет определя възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите. В чл. 218 и следващите на ЗСВ са разписани правилата, по които се формира основното месечно възнаграждение на различните нива магистрати. Основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност се определя в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт. Възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт се определят от пленума на Висшия съдебен съвет съгласно ал. 3 на същия член.

По отношение на допълнителните възнаграждения, дефинирането на параметрите и условията за изплащането им са уредени в чл. 219 от ЗСВ, а те са - за продължителна работа върху основното месечно възнаграждение на съдии, прокурори и следователи (2% за всяка година трудов стаж, но не повече от 40%).

Освен това в чл. 233 са определени условията за допълнително възнаграждение въз основа на степен на натовареност на съответния орган на съдебната власт. Наред с тези разпоредби и подзаконовни нормативни актове,

Пленумът на ВСС е приел и Правила за определяне и изплащане на средства за допълнителни трудови възнаграждения (Правила) на основание чл. 13 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. Макар и да не се определят като класическо допълнително възнаграждение, поощренията трябва също да бъдат споменати. Съгласно чл. 303 ЗСВ съответната колегия при ВСС може да вземе решение да поощри даден съдия, прокурор или следовател за „... проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества“.

Всички описани законови и подзаконови нормативни разпоредби не дефинират критериите и условията, по които ще се определят възнагражденията в съдебната система. Това трябва да бъде разработено от ВСС още повече, че Пленумът на ВСС определя трудовите възнаграждения на магистратите. Тъй като това не е направено до момента, се създават условия за прекалено широки правомощия на административните ръководители на съдилищата при определяне на допълнителни възнаграждения, респективно се създават потенциални условия за оказване на натиск върху магистратите.

Ако бъде избрана за административен ръководител допълнителните възнаграждения на магистратите ще се определят от Общото събрание на съдиите, тъй като те имат пряк и обективен поглед върху работата на всеки и биха взели най-информирано решение по отношение на допълнителното възнаграждение, а за да няма вътрешни напрежения, гласуването в Общото събрание ще е анонимно.

Въпрос № 9. В 45-то и 46-то НС имаше законодателни инициативи, свързани със закриването на специализираните съдилища и прокуратури, които предизвикаха обществен и професионален дебат. Какво е Вашето мнение по този въпрос?

Темата за закриването на специализираните съдилища и прокуратури е от компетенциите на законодателната власт.

Въпрос № 10. РС - Козлодуй е бил участник в обучения по изпълнението на проекта Правосъдието - приятел на детето. В тази връзка какво е мнението Ви за възстановителното правосъдие?

Възстановителното правосъдие е теория на правосъдието, която набляга на възстановяване на вредата, причинена от престъпното поведение. Това се постига най-добре, когато самите страни, засегнати от престъплението, си сътрудничат и когато това се случва, може да доведе до преобразяване на личностите, взаимоотношенията и структурите. С други думи, това е поправящата концепция, която отчита, че най-добри възможности за поправяне на вредите има, когато страните се срещнат, за да обсъдят как да стане това. Когато това се случи, има възможност за преобразяване. Възстановяването е първи приоритет, срещата е средство за постигането му, и преобразяването е възможен резултат. В този смисъл възстановителното правосъдие е нова парадигма на наказателното правосъдие, при която има смяна на фокуса - от извършителя към жертвата на престъплението и представлява нов инструмент за приоритетна защита на жертвите на престъплението, който предстои да се изучи и приложи в българската наказателно-правна система.

Въпрос № 11. Считате ли, че сега действащите правила за атестиране на съдебните служители позволяват да се получи обективна и задълбочена оценка за тяхната работа? Считате ли, че правилата следва да се променят в някаква посока?

Атестирането на съдебните служители е подходящ инструмент за оценяване на трудовата им дейност. Стига да се изпълнява обективно и да не е формална процедура. Намирам, че точковата система за определяне на общата оценка на служителите предоставя много възможности за необоснован субективизъм, защото никъде не е регламентирано при какви условия се присъждат съответния брой точки. Неясно е и защо изпълнението на работния план, който е основен етап от атестационната процедура, всъщност не носи точки на служителите и поради това не оказва влияние при определянето на оценките, което и обезсмисля изготвянето му. В този смисъл намирам, че следва да се съобрази предложение на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт (САОСВ) направено с писмо за промяна на методиката за атестиране.

Въпрос № 12. На стр. 19 от Вашата концепция като пропуск в дейността на РС - Козлодуй посочвате липсата на „мерки и правила за подобряване на правораздавателната дейност на съда и за постигане на

резултати по отношение на срочност, ефективност и качество. Какво по-конкретно следва да включват подобни единни правила според Вас?

На първо място предвиждам въвеждането в действие на План за преодоляване на проблемите при движението на делата, администрирането им и приключването им в разумни срокове. В него ще бъде описана подробно процедурата на движение на делата в съда, изискванията към съдии и служители и мерки за наблюдение и корекция на допускани нарушения. Този план ще бъде разработен след анализ на пропуските, които са установени в организация на работа на съда и служителите и ще съдържа и конкретни мерки за преодоляване на констатираните проблеми.

Предвиждам и приемането на Времеви стандарти, които да включват ясни стандарти и правила при подготовка, насрочване и разглеждане на делата в открито съдебно заседание - средно необходимо време за извършване на отделните действия при администриране на делата от съдия докладчик, съответно - насрочване, отсрочване и постановяване на актове по делата в определен законов срок.

С уважение:

Адриана Добрева